

5:1-8 The Aron in Ashdod

1. Rashi to Shemuel I 5:2

דגון - דמות עשוי כדמות דג:

Dagon - a form of a fish [*dag*].

2. Radak to Shemuel I 5:2

אמרו כי דגון מטבורו ולמטה היה צורת דג, לפיכך נקרא דגון, ומטבורו ולמעלה צורת אדם כמו שאמר "ושתני כפות ידיו כרותות אל המפתן", וזהו פירושו "רק דגון נשאר עליו" - צורת דג נשאר עליו.

They say that *Dagon* was a fish from the navel and down, and so it was called *Dagon*, and from its navel and up it had human form, as it says, "And its two hands were cut off, to the threshold." This is the meaning of "Only *Dagon* remained on it" - the form of a fish remained on it.

3. Malbim to Shemuel I 5:8

הסרנים תלו הדבר במקרה, וע"כ אמרו שיסוב לגת לראות אם ישלח מטהו גם שמה, ולא שלחוהו לעיר קרובה לאשדוד רק לגת שהיה רחוק כמ"ש יסב (כמ"ש שמות יג, יח) ויסב אלקים את העם), כי חשבו שהוא חולי מתדבק טבעי ולא יתפשט למקום רחוק:

The leaders treated it as coincidence, and so they said it should go to Gat, to see if [the Aron] would extend its rod there as well. And they did not send it to a nearby city, like Ashdod, only to Gat which was far away, as seen in the word *yasav* (like Shemot 13:18), for they thought it was a contagious disease and it would not spread far away.

4. Ralbag to Shemuel I 5:6

וידמה שאלה המופתים עשה הש"י באמצעות שמואל שהיה נביא או נעשה זה בזולת נביא להשגחתו על ישראל שלא יאבד ארון האלקים מהם: Apparently, Gd performed these wonders via Shemuel, who was the prophet, or it was done without a prophet via Gd's supervision of Israel, lest the Aron of Gd be lost from them.

5. Midrash Shemuel 11:4

ופלשתים לקחו את ארון וגו' (ש"א ה' א'), רבי יוחנן ורבי שמעון בן לקיש רבי יוחנן אמר כבדוהו אמרו זה אלוך וזה אלוך, יבא אלוך וישרה אצל אלוך, רבי שמעון בן לקיש אמר כך יהיה בשכרן, אלא אמרו זה נוצח וזה נצוה, יבא נצוה ויתעבד לנוצח.

"And the Plishtim took the Aron, etc." Rabbi Yochanan and Reish Lakish: Rabbi Yochanan said they honoured it, saying, "This is Gd and this is Gd, let Gd come dwell with Gd." Reish Lakish said: Then this was their reward!?! Rather, they said, "This is the victor and this is the defeated; let the defeated come serve the victor."

6. Bereishit 35:2

וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל בֵּיתוֹ וְאֵל כָּל אֲשֶׁר עִמּוֹ הִסְרוּ אֶת אֱלֹהֵי הַנָּכָר אֲשֶׁר בְּתִכְכֶם וְהִטְהַרוּ וְהִחְלִיפוּ שְׂמֹלֵתֵיכֶם:

7. Shemuel II 12:29-30

וַיֵּצֵא דָוִד אֶת כָּל הָעַם וַיִּלְחֶם בָּהֶם וַיִּלְכְּדֵהֶם וַיִּקַּח אֶת עֲטֹת מַלְכָם מֵעַל רִאשׁוֹ וּמִשְׁקֵלָה כֶּסֶף וְזָהָב וְאָבָן יְקָרָה וְנָתַי עַל רִאשׁ דָּוִד...
רש"י: את עטרת מלכם - תועבת בני עמון מלכם שמו לשון מולך:

Rashi: "the crown of *Malkam*" - The idol of Amon was named *Malkam*, like *Molech*.

8. The Mesha Stele (William Hayes Ward translation), 9th century BCE, Lines 17-18

And from there I took the vessels of 'ד, and I brought them before Kemosh.

9. Melachim II 24:12-13

וַיֵּצֵא הַיְהוּדִים מִלֶּךְ הַהוּדָה עַל מֶלֶךְ בָּבֶל הוּא וְאִמּוֹ וְעַבְדָּיו וְיִשְׂרָאֵל וְיִסְרִיּוֹ וְיִקַּח אֹתוֹ מֶלֶךְ בָּבֶל בְּשָׁנַת שְׁמֹנֶה לְמַלְכוֹ: וַיּוֹצֵא מִשָּׁם אֶת כָּל אוֹצְרוֹת בֵּית ד' וְאוֹצְרוֹת בֵּית הַמֶּלֶךְ וַיִּנְקְצֵן אֶת כָּל כְּלֵי הַזָּהָב אֲשֶׁר עָשָׂה שְׁלֹמֹה מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל בְּהִיכַל ד' כְּאֲשֶׁר דָּבַר ד':...

10. Yeshayah 46:5-7

לְמִי תִדְמִינִי וְתִשְׁוֶי וְתִמְשְׁלוּנִי וְנִדְמָה: הַגִּלִּים זָהָב מְכִיס וְכֶסֶף בְּקִנָּה יִשְׁקְלוּ יִשְׁכְּרוּ צוֹרֵר וַיַּעֲשֶׂהוּ [חול] אֵל יִסְגְּדוּ אַף יִשְׁתַּחֲוּוּ: יִשְׁאַהוּ עַל כְּתֹף יִסְבְּלוּהוּ וַיִּנְיִחֻהוּ תַחְתָּיו וַיַּעֲמֵד מִמְקוֹמוֹ לֹא יִמִּישׁ אַף יִצְעַק אֵלָיו וְלֹא יַעֲנֶה מִצְרָתוֹ לֹא יוֹשִׁיעֵנּוּ:

11. Devarim 28:27

יִכְכֶּה ד' בְּשָׁחִין מְצָרִים (ובעפלים) וּבְטָחָרִים וּבְגָרְב וּבְחָרָס אֲשֶׁר לֹא תוּכַל לְהִרְפֹּא:

12. Midrash, Sifri Behaalotcha 88

"אוי לנו מי יצילנו מיד האלקים האדירים האלה" (שמואל א' ד ח) עד כאן אמרו צדיקים, אבל רשעים אמרו "אלה הם האלקים המכים את מצרים בכל מכה במדבר" (שם/שמואל א' ד ח/), אמרו עשר מכות היו לו והביאם על המצריים, שוב אין לו מכה מעתה. אמר להם המקום, "אתם אומרים שאין לי מכה מעתה? מכה אביא עליכם שלא נהייתה מעולם!" והיה אחד מהם יושב בטחור ועכבר יוצא מן התהום ושוטט את בני מעיו וחוזר לתהום. וכן הוא אומר "ותכבד יד ד' על האשדודים."

"Woe is us, who will save us from this mighty Gd (4:8)" – That was what their righteous people said. But the wicked said, "This is the Gd who struck Egypt with every blow in the wilderness (4:8)". They said: He has ten plagues and he brought them upon Egypt; he has no plague remaining. Gd replied: "You say I have no plague left? I will bring upon you a plague which never existed before!" And one of them would sit in a latrine and a rodent would come from the depths and pull out his intestines and return to the depths. Thus it said, "And Gd's Hand was heavy on the Ashdodim."

13. Radak to Shemuel I 5:6

והכתיב הוא שם כנוי לתחתוניות כי עפולי לשון גבוהות... והקרי הוא שם החולי:

The written word is a euphemism for "bowels", for *apoli* is a term for heights... The pronounced word is the name of the illness.

14. Ralbag to Shemuel I 5:6

וזאת המכה היתה שהוכו בטחורים והוא חולי מצער מאד ויוצא מהם דם רב.

This plague was that they were struck with *techorim*, an illness which is very painful, producing much blood.

15. Rashi to Yeshayah 46:1

אלהותיהם של בבל כרעו קרסו ל' שחוק של עכו"ם הוא כמי שיש לו חולי מעים ואינו מספיק לישב על מושב בה"כ עד שהוא נתרז.

The gods of Bavel "kneeled and stooped", an expression of mocking the idol, like one who has intestinal trouble and cannot reach the toilet before having the runs.

16. Talmud, Megilah 25b

כל ליצנותא אסירא בר מליצנותא דעבודה זרה דשריא, דכתיב "כרע בל קרס נבו" וכתיב "קרסו כרעו יחדיו לא יכלו מלט משא וגו'".

All mockery is prohibited, except mockery of idolatry, which is permitted, as in Yeshayah 46:1...

17. Talmud, Gittin 57a

הוה בהו ההוא בר דרומא דהוה קפיץ מילא וקטיל בהו. שקליה קיסר לתאגיה ואותביה אארעא, אמר "ריבוניה דעלמא כוליה, אי ניהא לך לא תמסריה לההוא גברא לדידיה ולמלכותיה בידיה דחד גברא!" אכשליה פומיה לבר דרומא ואמר "הלא אתה אלקים זנחתנו ולא תצא אלקים בצבאותינו!" דוד נמי אמר הכי? דוד אתמוהי קא מתמה. על לבית הכסא אתא דרקונא שמטיה לכרכשיה ונח נפשיה.

18. Tehillim 78:66

נִדְּךָ צָרִי וְאָחֹר חֶרְפַּת עוֹלָם נָתַן לְמוֹ:

19. Bereishit 20:17-18

וַיִּתְפַּלֵּל אַבְרָהָם אֶל הָאֱלֹהִים וַיִּרְפָּא אֱלֹקִים אֶת אַבְרָהָם וְאֶת אִשְׁתּוֹ וְאֶמְהָתָיו וַיִּלְדוּ: כִּי עָצַר עָצַר ד' בְּעַד כָּל רַחֵם לְבַיִת אַבְרָהָם...

20. Talmud, Bava Kama 92a

"כי עצר עצר ד'" אמר ר' אלעזר שתי עצירות הללו למה? אחת באיש שכבת זרע שתים באשה שכבת זרע ולידה. במתניתא תנא שתיים באיש שכבת זרע וקטנים, שלשה באשה שכבת זרע וקטנים ולידה. רבינא אמר שלש באיש שכבת זרע וקטנים ופי טבעת, ארבעה באשה שכבת זרע ולידה וקטנים ופי טבעת.

21. Talmud, Avodah Zarah 41b

אתמר: עבודת כוכבים שנשתברה מאיליה רבי יוחנן אמר אסורה רשב"ל אמר מותרת. רבי יוחנן אמר אסורה דהא לא בטלה, רשב"ל אמר מותרת מסתמא בטולי מבטיל לה, מימר אמר "איהי נפשה לא אצלה, לההוא גברא מצלה ליה?" איתיביה ר' יוחנן לרשב"ל "וראש דגון ושתי כפות ידיו כרותות וגו'" וכתוב "על כן לא ידרכו כהני דגון וגו'" אמר לו משם ראייה? התם שמניחין את הדגון ועובדין את המפתן, דאמרי הכי: "שבקיה איסריה [כוחו] לדגון, ואתא איתיב ליה על המפתן."